

HØGSKOLEN I SØR-TRØNDELAG

Høgskoleadministrasjonen

NOTAT

TIL: Høgskolestyret	Dato: 23.01.2007
FRA: Høgskoledirektøren	Arkiv:
	HS-sak: 008/2007

SAK: Master i økonomi og teknologiledelse

Tidl. sak(er): O-sak møte 8/2006

Kopi til:

Vedlegg:

1. Saksframlegg for avdelingsstyret
 2. Tilsagnsbrev fra Økonomisk og administrativt forskningsfond i Midt-Norge
-

Forslag til vedtak:

1. *Høgskolestyret ber om at en søknad om akkreditering av Master i økonomi og teknologiledelse ferdigstilles og oversendes NOKUT i løpet av mars 2007.*
 2. *Høgskolestyret vedtar at det skal foretas en intern omdisponering av studieplasser som gir rom for et opptak på inntil 30 studenter til denne utdanningen fra høsten 2008. Styret ber om at høgskoledirektøren arbeider videre med å utarbeide detaljene i en slik omdisponering.*
 3. *Høgskolestyret ber høgskoledirektøren om å arbeide videre sammen med TØH for å finne fram til et samlet økonomisk opplegg.*
-

Bakgrunn

På initiativ fra høgskoledirektøren startet TØH høsten 2005 utviklingen av et nytt masterstudium for teknologer. Planene om en slik utdanning har ved flere anledninger vært drøftet i høgskolens ledergruppe, og det har vært bred tilslutning til planene. En viktig motivasjon for å starte arbeidet med en slik utdanning har vært en oppfatning av at det på sikt vil kunne gi merkbare bidrag til å styrke rekrutteringen til de teknologiske utdanningene ved høgskolen. Det har derfor også vært en omforent forståelse om at en slik utdanning i hovedsak måtte søkes finansiert gjennom omdisponering av studiekapasitet fra teknologiske fag.

TØH har nå på det nærmeste ferdigstilt arbeidet med planen for utdanningen, og ber i den forbindelse høgskolestyret om å gjøre et vedtak i tre punkt:

1. *Høgskolestyret vedtar en omdisponering av inntil 30 studieplasser fra studieåret 2008/09. (se kostnads og inntektsberegning i III Økonomiske vurderinger)*
2. *Høgskolestyret ved HiST anbefaler at en søknad om akkreditering av dette studieprogrammet ferdigstilles og oversendes NOKUT i løpet av mars 2007.*

3. *Høgskolestyret ved HiST vedtar at studieprogrammet evalueres våren 2009. Denne evalueringen vil være viktig som beslutningsgrunnlag for eventuelt å videreføre studietilbudet ved HiST.*

Prosess ved etablering av masterutdanning

Høgskolen i Sør-Trøndelag har, som statlig høgskole, ikke egen faglig fullmakt til å etablere utdanninger på masternivå. For at en slik utdanning skal kunne etableres, må saken gjennom en prosess i flere ledd:

1. Høgskolen utarbeider planer for utdanningen, som høgskolestyret vedtar å sende til NOKUT for akkreditering.
2. NOKUT iversetter en prosess for akkreditering av studiet. Denne prosessen omfatter en omfattende faglig vurdering av de foreliggende planene for å sikre at studiet er på et tilfredsstillende faglig nivå, og at høgskolen har de faglige ressurser for å gjennomføre utdanningen.
3. Gitt at NOKUT akkrediterer studiet, blir planene oversendt Kunnskapsdepartementet – KD. KD vurderer om høgskolen skal gis tillatelse til å etablere studiet. KD kan ikke overprøve de faglige vurderinger som er gjort av NOKUT, men vil vurdere saken ut fra andre utdanningspolitiske aspekter.
4. Ved etableringstillatelse fra KD fremmes en endelig etableringssak for høgskolestyret.

Vi er foreløpig tidlig i denne kjeden, og høgskolestyret inviteres i denne saken til å godkjenne at det sendes en akkrediteringssøknad til NOKUT. Saksbehandlingstiden i NOKUT er ca. 7 måneder fra mottatt søknad. Ved en innsending i februar/mars vil vi kunne forvente at saken er ferdigbehandlet i NOKUT og KD i tide til at den kan få en ordinær intern behandling i forhold til etablering, budsjett og fastsetting av opptakstall for høsten 2008.

Interne retningslinjer for arbeidet med etableringssøknader

Høgskolen har egne retningslinjer for arbeidet med etablering av nye studier. I HS sak 34/04 om delegasjon framgår bl.a. følgende:

I. Om etablering og nedlegging av fag/studier innenfor høgskolens økonomiske ramme:

A. Høgskolestyret skal gjøre vedtak om etablering og nedlegging av fag/studier innenfor høgskolens økonomiske ramme, og fastsetter følgende prosedyrer:

Avdelingen utarbeider et forslag til studieplan for alle nye fag/studier. Når det eksisterer en nasjonal rammeplan, skal det utarbeides en fagplan. Fagplaner og studieplaner godkjennes i avdelingsstyret.

B. Som grunnlag for høgskolens arbeid med å etablere nye fag/studier skal det foreligge:

- vurdering av behovet, regionalt og nasjonalt
- oversikt over lignende eller beslektede fag/studier ved egen eller andre institusjoner
- oversikt over den faglige kompetanse ved avdelingen
- opplysninger om bibliotektenester, IKT-ressurser og annen nødvendig infrastruktur

C. Som ledd i høgskolens kvalitetssikring av fag/studier skal utkast til studieplan samt øvrig materiale nevnt under punkt B ovenfor, normalt sendes på høring til et utvalg av utdanningsinstitusjoner og aktuelle samarbeidsorganer ved etablering av fag/studier innenfor høgskolens økonomiske ramme. Høgskoledirektøren kan gjøre unntak fra kravet om høring.

D. Etter høringsrunden utarbeider avdelingen et sammendrag av høringsuttalelsene og en begrunnelse for hvilke høringskommentarer det er tatt hensyn til og hvilke kommentarer som

ikke er tatt til følge, og hvorfor. På bakgrunn av dette utarbeides nytt forslag til studieplan som godkjennes av avdelingsstyret før etableringssøknad fremmes for Høgskolestyret. Høgskolestyret kan i særskilte tilfelle dispensere fra kravet om at det skal foreligge en ferdig utarbeidet studieplan før vedtak om etablering.

E. Alle relevante saksdokumenter sendes så til høgskoledirektøren som forbereder saksframlegg for Høgskolestyret. Dette gjøres senest 2 uker før Høgskolestyrets møte. Avdelingen, bør så fremt det er mulig, gjøre høgskoledirektøren oppmerksom på at de planlegger etablering av nye fag/studier i god tid før behandling i Høgskolestyret.

F. Ved søknad om etablering av videreutdanninger skal søknaden inneholde rangeringsregler for studiet.

I høgskolens kvalitetssystem er det også etablert kriteringer for hva en studie/fagplan skal inneholde.

I denne saken framlegges det ikke noen endelig studieplan til godkjenning i høgskolestyret. Det vedlagte notatet fra TØH inneholder bl.a. en god oversikt over strukturen i utdanningen, vurderinger av behov og interesse for denne typen utdanning, oversikt over fagmiljø og infrastruktur og forhold knyttet til organisering og kvalitetssikring. Høgskoledirektøren forutsetter at den endelige studieplanen tar opp i seg innholdselementene i de interne retningslinjene og kvalitetssystemet.

Når det gjelder punkt C i de interne retningslinjene om høring, orienteres styret om at høgskoledirektøren har gitt dispensasjon fra dette kravet. Dispensasjonen er gitt med følgende hovedbegrunnelser:

- Formålet med høring er primært faglig kvalitetssikring. Ved etablering av masterutdanning vil dette aspektet i stor grad bli ivaretatt av den kommisjonen som NOKUT nedsetter i forbindelse med akkrediteringen. Faglig kvalitetssikring er også ivaretatt gjennom det interne arbeidet med planen, hvor høyt kompetent personale ved flere avdelinger har deltatt i arbeidet med planen og vært diskusjonspartnere. Planene er også tatt opp med eksterne interessenter i møter, f.eks. Næringsforeningen.
- Dette er et studium som vil være i konkurranse med andre institusjoner/utdanninger både om fagpersonale og studenter
- Ekstern høring vil forsinke søknaden til NOKUT.

Evaluerings

I avdelingens opprinnelige vedtaksforslag tok en sikte på å gjennomføre en full evaluering allerede før utløpet av første studieår. Dette punktet ble tatt ut i avdelingsstyrets behandling.

Høgskoledirektøren forutsetter at utdanningen evalueres i tråd med retningslinjene i kvalitetssystemet.

Studieplasser

Det planlegges et opptak på 30 studenter hvert år til denne utdanningen. Siden utdanningen er toårig, vil det ved full drift være et behov for å tilføre totalt 60 studieplasser. Det har vært en underliggende forståelse om at de nødvendige plassene må søkes omdisponert fra teknologiske utdanninger med rekrutteringsproblemer. Mer konkret har høgskoledirektøren i saksframlegg for styret om opptak, gjort rede for at følgende to forhold:

- Frigjorte plasser fra Realfagskurset (30) omdisponeres dels til ny Bachelorutdanning i bygningsvern, og dels til denne masterutdanningen.
- Redusert opptak fra 65 til 60 på matteknologi fra høsten 2008 omdisponeres til denne masterutdanningen.

Realfagskurset hadde 30 studieplasser tillagt. Siden kurset var ½-årig var det rom for et årlig opptak på 60 personer innenfor denne rammen. Bachelorutdanningen i bygningsvern er planlagt med et opptak på 25 personer hvert 4. år. Dvs. studentene skal ta 45 studiepoeng hvert år i 4 år. I hvert av de 4 årene trenger derfor denne utdanningen $25 \cdot 45 / 60 = 18,75$ studieplasser. Det frigjøres dermed godt 11 studieplasser til bruk for masterutdanningen.

En permanent reduksjon av opptaket til matteknologi fra 65 til 60, vil frigjøre 5 studieplasser hvert år i tre år – totalt 15, som kan brukes til masterutdanningen.

Virkningen av disse to tiltakene alene framkommer i tabell 1.

Tabell 1

Studieplasser til Master i økonomi og teknologiledelse. Behov og inndekking.			2008		2009		2010		2011	
			Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst	Vår	Høst
Studieplassbehov Master i økonomi og teknologiledelse	Fra år 1			30	30	30	30	30	30	30
	Fra år 2					30	30	30	30	30
	SUM			30	30	60	60	60	60	60
Om-disponering fra:	Realfagskurs	Årlig		11	11	11	11	11	11	11
	Matteknologi	Fra år 1		5	5	5	5	5	5	5
		Fra år 2				5	5	5	5	5
		Fra år 3						5	5	5
		SUM		16	16	21	21	26	26	26
UDEKKET				-14	-14	-39	-39	-34	-34	-34

Som en ser er det størst udekket behov i studieåret 2009/10. Dette skyldes at omdisponeringen fra den treårige matteknologiutdanningen først får full effekt høsten 2010. Videre inndekking kan skje på to måter; videre omdisponering fra teknologiske utdanninger og/eller ved bruk av strategiske plasser.

Høgskoledirektøren har ikke tatt endelig stilling til hvordan en vil foreslå inndekkingen. Dette må gjøres i forbindelse med fastsetting av budsjett og opptakstall for 2008. En legger likevel til grunn at ved å godkjenne at det sendes søknad til NOKUT, ligger det en klar forpliktelse til å få nødvendig omdisponering på plass.

Finansiering

I vedlagte saksnotat fra TØH er det angitt en kostnadsramme for utdanningen som tilsier samlede kostnader på 5,1 mill ved full drift – noe mindre i første driftsår. For de tre første årene har TØH fått tilsagn om støtte fra Økonomisk-administrativt forskningsfond i Midt-Norge på totalt 6,25 mill til etablering og drift av denne utdanningen. Øvrige kostnader må dekkes internt ved høgskolen. TØHs skisserte finansieringsplan er gjengitt i tabell 2.

Tabell 2

Finansiering (1000 kr.)	2008	2009	2010
Omdisponeringer innen HiST	900	2.700	3.600
Øk/adm. forskn.fond i Midt-Norge	2.350	2.400	1.500
Sum	3.250	5.100	5.100

I forhold til intern budsjettmodell og det nasjonale finansieringssystemet, opererer en ikke lenger med begrepet studenttall som parameter. I høgskolens interne budsjettmodell framgår

det at studenttall regnes om til fullproduserende studentårsverk (SPE) med en faktor på 0,85 (85 prosent gjennomføring). Et årlig opptak på 30 studenter utgjør da $30 \cdot 0,85 = 25,5$ SPE, eller samlet 51 SPE for de to årene.

I tabell 3 er det gitt en oversikt over økonomiske virkninger av ordinær intern omdisponering av 51 SPE (60 studieplasser). Følgende forutsetninger er lagt til grunn: priskategori D¹ (2007 satser: Basis 60', prod 40'), 60 % av basisbevilgningen overføres til avdelingen, budsjettfinansiert studieprogram², basisbevilgning er justert med hel- og halvårsvirkning, lineær studiepoengsproduksjon, produksjonsmidler lagt inn med ordinær tidsforsinkelse.

Tabell 3

	2008	2009	2010	2011	2012
Kostnader	3 250 000	5 100 000	5 100 000	5 100 000	5 100 000
Basis	459 000	1 377 000	1 836 000	1 836 000	1 836 000
SPE			510 000	1 530 000	2 040 000
SUM internt	459 000	1 377 000	2 346 000	3 366 000	3 876 000
MNFF	2 350 000	2 400 000	1 500 000		
"Resultat"	-441 000	-1 323 000	-1 254 000	-1 734 000	-1 224 000

Som en ser framstår det i denne oversikten som om studiet er et permanent underskuddsforetagende, selv med støtten fra forskningsfondet. Det er viktig å være klar over at tabell 3 vel først og fremst gir en framstilling av likviditeten i prosjektet. I tabell 4 er produksjonspremieringen tilordnet det året den faktisk oppstår. Dette kan gi et noe bedre uttrykk for bærekraften i prosjektet, men dekker samtidig over noen av utfordringene på likviditetssiden.

Tabell 4

	2008	2009	2010	2011	2012
Kostnader	3 250 000	5 100 000	5 100 000	5 100 000	5 100 000
Basis	459 000	1 377 000	1 836 000	1 836 000	1 836 000
SPE	510 000	1 530 000	2 040 000	2 040 000	2 040 000
SUM internt	969 000	2 907 000	3 876 000	3 876 000	3 876 000
MNFF	2 350 000	2 400 000	1 500 000		
"Resultat"	69 000	207 000	276 000	-1 224 000	-1 224 000

Ved etablering av en ny utdanning vil kostnadene knyttet til prosjektet oppstå på et tidligere tidspunkt enn inntektene. Som det framgår av tabell 4 gir støtten fra forskningsfondet mulighet for avdelingen til å dekke inn de kostnadene som oppstår tidligere enn omdisponerte inntekter. Samtidig viser tabellen at den permanente driftssituasjonen for utdanningen gir et årlig "underskudd" på vel 1,2 millioner.

Høgskoledirektøren har ved behandlingen av saken ikke gått detaljert inn i elementene i det budsjettet som avdelingen har satt opp. Det er imidlertid et par poster i dette som kan kommenteres på generelt grunnlag. Det er tatt inn kostnader knyttet til ekstra husleie og til administrativt personale med til sammen 1 mill pr. år. For begge disse kostnadene kan det diskuteres om de ikke må forutsettes å være dekket av den del av basisbevilgningen som holdes igjen sentralt ved høgskolen. Ved flytting av studiekapasitet internt vil en få økt administrativ og bygningsmessig belastning ett sted, mens den letter et annet sted – i alle fall

¹ De studiene det omdisponeres plasser fra ligger i en lavere prisklasse. Denne prisdifferansen vil måtte dekkes over høgskolens samlede driftsmidler.

² Med den betydelige støtten som er gitt fra forskningsfondet, må det vurderes nærmere om studiet kan etableres som 100 % budsjettfinansiert, eller om det må etableres med delt finansiering. Dette vil bl.a. kunne være avhengig av hvor stor andel av støtten som går til dekning av særskilte engangskostnader knyttet til etablering og iverksetting. Høgskoledirektøren vil vurdere dette nærmere. Resultatet vil kunne ha betydning for hvor mye uttelling en får gjennom finansieringssystemets produksjonsmidler.

teoretisk. Reelt er det ikke uten videre gitt at kostnader enkelt kan avvikles selv om aktiviteten reduseres. Det er en felles utfordring for høghskolen å finne fram til fysiske og organisatoriske ordninger som er fleksible nok til at det er mulig å flytte kapasitet internt.

De inntektene til avdelingen som nå ligger inne som intern omdisponering i tabell 3 og 4, er de samme som avdelingen ville fått ved tilføring av nye studieplasser fra departementet. Forskjellen er at den samlede basisbevilgningen for høghskolen ville vært større ved tilføring av nye studieplasser. Denne økningen ville gitt færre utfordringer knyttet til felleskostnader som infrastruktur, husleie og administrative kostnader. Som et kuriosum kan det nevnes at om 100 % av basisbevilgningen for 51 SPE var lagt til avdelingen, ville det vært balanse i forhold til avdelingens budsjettforslag. 51 SPE ville da gitt 5,1 mill i inntekt for avdelingen i den permanente driftsfasen ($51 * 100\,000,-$).

Høghskoledirektørens samlede vurdering av den økonomiske situasjonen er at det vil være mulig å etablere utdanningen innenfor de tilgjengelige ressursene. Det ligger imidlertid fortsatt noen utfordringer både til høghskoledirektøren og til avdelingen. Høghskoledirektørens utfordring er knyttet til fortsatt samordning av administrasjon og bygningsmessige forhold som kan betjene den samlede aktiviteten. Avdelingen vil fortsatt ha noen utfordringer knyttet til å dimensjonere aktiviteten til de tilgjengelige ressursene.